

**ANNEX II. DECLARACIÓ DE BÉ CULTURAL D'INTERÈS NACIONAL
PER LA FÀBRICA MIRALDA (ELS PANYOS) DE MANRESA**

PLA ESPECIAL URBANÍSTIC DE PROTECCIÓ
DEL PATRIMONI HISTÒRIC, ARQUITECTÒNIC,
ARQUEOLÒGIC, PALEONTOLÒGIC,
GEOLÒGIC I PAISATGÍSTIC DE MANRESA

Data: Barcelona, 13 de maig de 2009
Referència: 434/K104 N 404/MJ/em
Assumpte: Notificació Acord declaració BCIN,
Fàbrica Can Miralda-Els Panyos, a
Manresa

Il·lm. Sr. Josep Camprubí i Duocastella
Alcalde-President
Ajuntament de Manresa
Pl. Major, 1-5-6
08241 Manresa

 Ajuntament de Manresa
Secretaria General

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació

19.05.09 003761

26 MAIG 2009

núm.: 24776 exp.:

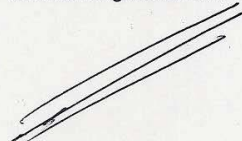
REGISTRE D'ENTRADA

Us notifiquem l'Acord GOV/72/2009, de 5 de maig, del Govern de la Generalitat de Catalunya, que s'adjunta en annex, pel qual es declara bé cultural d'interès nacional, en la categoria de monument històric, **la Fàbrica Can Miralda-Els Panyos, a Manresa**, i se'n delimita l'entorn de protecció.

Aquest Acord ha estat publicat el dia 13 de maig de 2009, al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (número 5378), el que poso en el vostre coneixement als efectes pertinents.

Contra aquest acte, que exhaureix la via administrativa, podeu interposar recurs contenciós administratiu davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, en el termini de dos mesos des de la recepció d'aquesta notificació. Tot això sense perjudici que opteu prèviament per interposar recurs potestatiu de reposició en el termini d'un mes, tal com estableix l'article 117 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

El director general del Patrimoni Cultural

Josep M. Carreté Nadal

ACORD

GOV/72/2009, de 5 de maig, pel qual es declara bé cultural d'interès nacional, en la categoria de monument històric, **la Fàbrica Can Miralda-Els Panyos, a Manresa**, i se'n delimita l'entorn de protecció.

Per Resolució CMC/3392/2008, de 24 d'octubre (DOGC núm. 5259, de 17.11.2008), es va incoar expedient de declaració de bé cultural d'interès nacional, en la categoria de monument històric, a favor de la Fàbrica Can Miralda-Els Panyos, a Manresa, i de delimitació del seu entorn de protecció.

S'han complert tots els tràmits preceptius en la instrucció d'aquest expedient d'acord amb el que estableixen els articles 8 i següents de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català.

Vistos els informes favorables del Consell Assessor del Patrimoni Cultural Català i de l'Institut d'Estudis Catalans;

Vist que en la tramitació de l'expedient no s'ha presentat cap al·legació;

A proposta del conseller de Cultura i Mitjans de Comunicació, el Govern de la Generalitat de Catalunya

ACORDA:

- 1 Declarar bé cultural d'interès nacional, en la categoria de monument històric, **la Fàbrica Can Miralda-Els Panyos, a Manresa** (Bages), segons la ubicació i la descripció que consten a l'annex 1 d'aquest Acord.
- 2 Delimitar l'entorn de protecció d'aquest monument, que es grafia en el plànol que es publica amb aquest Acord i segons la justificació que consta a l'annex 2.
- 3 Incloure com a objecte de protecció el subsòl del monument i de l'entorn de protecció.
- 4 Publicar íntegrament al DOGC i al BOE aquest Acord, de conformitat amb el que preveu l'article 12 de la Llei 9/1993, de 30 de setembre del patrimoni cultural català, i notificar-lo als interessats i a l'ajuntament del municipi on radica el bé.
- 5 Contra aquest Acord, que exhaureix la via administrativa, es pot interposar recurs potestatiu de reposició davant el Govern de la Generalitat de Catalunya en el termini d'un mes, o bé, recurs contenciós administratiu davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya en el termini de dos mesos, a comptar, en tots dos casos, des de la publicació al DOGC o des de la corresponent notificació.

Barcelona, 5 de maig de 2009

LAIA BONET RULL
Secretària del Govern

ANNEX 1

Ubicació i descripció

L'element objecte d'aquest Acord de declaració de bé cultural d'interès nacional, en la categoria de monument històric, és l'antiga fàbrica Can Miralda-Els Panyos a Manresa (Bages), que es troba ubicada al costat del riu Cardener, al sector sud-oest de la ciutat de Manresa.

Tipològicament és un edifici industrial tèxtil, originàriament i funcionalment dels anomenats fàbrica de riu. La nau té una orientació nord-sud, paral·lela al riu

amb teulada a quatre vessants i amplada limitada per la tecnologia i els sistemes constructius de l'època. Té una longitud de 108,30 m i una amplada de 12,80 m en dos crugies cobertes amb bigues de 5 m. Les parets, de maçoneria de pedra, són de gran gruixària i oscil·len entre 120 cm a 52 cm. Originalment tenia 366 finestres.

Els materials que es van utilitzar inicialment per a la seva construcció van ser la pedra, la peça ceràmica i la fusta.

El soterrani, amb voltes sustentades en sòlides columnes, constitueix un espai molt característic. Les bigues de fusta proporcionen la resistència necessària als tres trespols que separen les quatre plantes (soterrani, planta baixa, primer pis i segon pis).

L'energia hidràulica fou la força motriu emprada des d'un primer moment. Posteriorment s'instal·là una màquina de vapor, segons els criteris d'optimització de la força motriu, amb l'allotjament de la màquina de vapor integrada en la secció general de la volumetria principal de l'edificació. L'espai de calderes, caixa de focs i xemeneia, se situava lateralment en l'edifici auxiliar extern, per raons de seguretat davant del risc d'incendis o explosions fortuïtes de calderes. D'altra banda, es fa ben visible on era instal·lat l'embarat per a la transmissió a totes les parts de la fàbrica.

Aquest edifici és un exemple constructiu de l'inici de la introducció a Catalunya de la tipologia manxesteriana, on elements com la reduïda dimensió de les finestres, les columnes de pedra, les encavallades, l'estructura horitzontal de fusta i l'amplada de les crugies indiquen clarament la seva antiguitat.

Cal remarcar que l'edifici de l'antiga fàbrica Can Miralda-Els Panyos és un testimoni únic de l'etapa inicial de la industrialització a gran escala a Catalunya.

L'immo­ble de Can Miralda és la fàbrica de riu més antiga de Catalunya (1820-1824) que es conserva de la primera industrialització, anterior fins i tot a la Igualadina Cotonera (1842) i al Vapor Vell de Sants (1848), ja declarades béns culturals d'interès nacional, en la categoria de monument històric.

A nivell representatiu, la fàbrica de Els Panyos simbolitza l'arrencada industrial de Catalunya i de la ciutat de Manresa. És alhora símbol de l'energia emprenedora dels capitalistes locals i del treball constant dels obrers tèxtils.

A nivell sentimental Els Panyos i les seves finestres formen part de la façana esquerra del Cardener des de fa uns cent vuitanta-cinc anys, i els manresans tenen interioritzat tant l'estructura de l'edifici com el mateix topònim de Els Panyos.

A nivell social pot quedar com a un símbol permanent del redreçament industrial de la ciutat després de la Guerra del Francès i de la funció tèxtil de Manresa.

La Fàbrica Can Miralda-Els Panyos és propietat de l'Ajuntament de Manresa.

Es considera monument l'edificació conformada per:
la nau principal de planta semisoterrani, baixa i dos pisos,
l'edifici auxiliar amb el dipòsit d'aigua,
la zona de turbines annex a l'edifici auxiliar,
el canal d'aigua, les seves derivacions i els dipòsits soterrats en els costats est, sud i oest de la nau principal,
la xemeneia, situada en l'espai buit entre la fàbrica i el carrer Francesc Moragas, actual Plaça dels Panyos.

També s'inclou el subsòl corresponent a aquests elements, segons la delimitació representada al plànol que es publica.

ANNEX 2

Justificació de l'entorn de protecció

La definició d'un entorn de protecció al voltant de la Fàbrica Can Miralda-Els Panyos, a Manresa (Bages) es presenta com el millor instrument per garantir la pervivència dels seus múltiples valors culturals en les millors condicions possibles.

Aquesta figura legal considera i incorpora, des de la seva pròpia definició, les interaccions del monument amb cada un dels elements del seu entorn, així com la relació entre aquests. És, doncs, una eina de protecció global, valorativa de la realitat, amb la clara intencionalitat de conservar en les millors condicions possibles el llegat patrimonial inherent al monument.

Es pretén assolir l'equilibri entre la necessitat de crear una àrea de protecció al voltant del monument que garanteixi suficientment el control sobre el seu entorn i la voluntat de no afectar més espais dels estrictament indispensables per a la seva correcta percepció.

L'entorn es defineix seguint tres criteris bàsics:
controlar, en relació amb els espais esmentats i el propi monument, l'afectació de les possibles actuacions en els edificis i espais adjacents o confrontants amb aquests, controlar les perspectives de la fàbrica des dels espais públics que l'envolten, considerar com a unitat bàsica, per realitzar la delimitació, la parcel·la urbanística, excepte en algun cas excepcional en què justificadament s'opta per una altra solució.

D'acord amb aquests principis generals, es justifiquen tot seguit cada una de les finques incloses en l'entorn:

Ausiàs March, carrer d':

Finca núm. 27 (es correspon amb la finca 59-61-63 del carrer de Francesc Moragas): edifici en cantonada al carrer de Francesc Moragas. La directriu del carrer d'Ausiàs March, sobre l'eix de la façana est del monument, fa que seva visió es realitzi en una perspectiva central als costats de la qual, emmarcant-lo, es troba aquesta parcel·la. Aquesta situació obliga a incorporar-la a l'entorn en una mida suficient per garantir el control sobre aquesta visual.

Calafà Lleida, carretera de:

Finques s/núm.: dues finques situades al llarg de la carretera i al costat oest del riu Cardener. Estan properes al monument i tenen incidència visual com a fons ambiental i paisatgístic.

Fonollar, carrer de:

Finca núm. 52 (es correspon amb finca 49 del carrer de Francesc Moragas): edifici que també té façana al carrer de Francesc Moragas. La façana al carrer de Francesc Moragas d'aquest edifici, conjuntament amb les façanes de les finques adjacents que fan cantonada al carrer d'Ausiàs March, formen una primera línia de l'edificació de la fàbrica a l'alçada de la Plaça dels Panyos. Aquestes façanes tenen una incidència visual directa i estan confrontades en relació amb el monument.

Francesc Moragas, carrer de:

Finca núm. 36 a 64: tres edificis anomenats blocs A, B i C. Situats al sud-est del monument, són les edificacions més properes, sobretot els blocs B i C. Les façanes d'aquests tenen una incidència visual directa en relació amb les façanes del monument i a més són el teló de fons de les visuals des de l'altre costat de riu.

Finca núm. 51 (es correspon amb la finca 20 del carrer d'Ausiàs March): edifici en cantonada als carrers d'Ausiàs March i de Fonollar. La directriu del carrer d'Ausiàs March sobre l'eix de la façana est del monument fa que la seva visualització es realitzi en una perspectiva central, als costats de la qual, emmarcant-lo, es troba

aquesta parcel·la. Aquesta situació obliga a incorporar-la a l'entorn en una mida suficient per garantir el control sobre aquesta visual.

Sector central.

Els espais que formen aquest sector estan adjacents al monument (xemeneia, fàbrica, canal, etc.), raó per la qual qualsevol intervenció té un efecte directe sobre la visualització del monument. La visió principal de la fàbrica es produeix des d'aquest sector, per la qual cosa aquests espais hi juguen un paper fonamental.

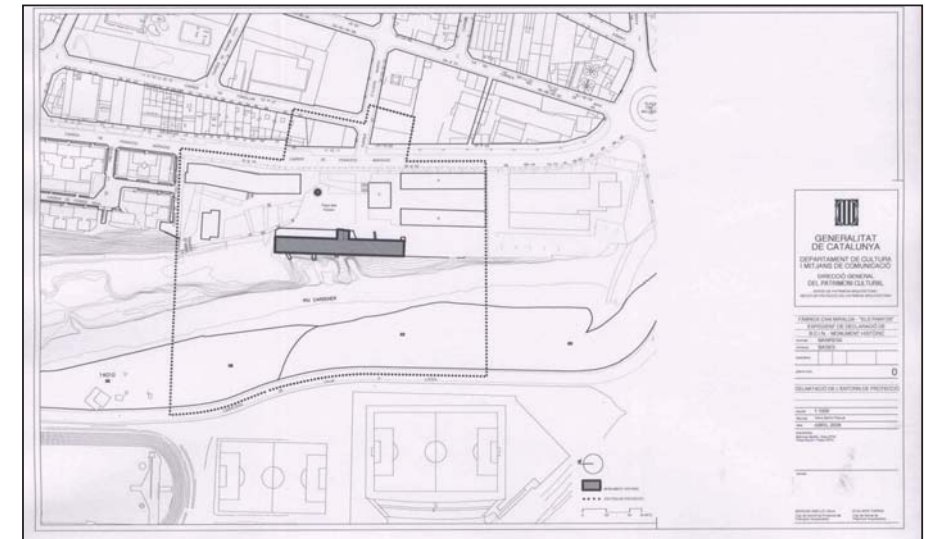
Sector nord, carrer Francesc Moragas núm. 10 a 34.

Sector amb dues edificacions situades al nord-est del monument. Són les més properes per aquest costat. Les seves façanes tenen una incidència visual directa en relació amb les del monument i a més són el teló de fons de les visuals des de l'altre costat de riu.

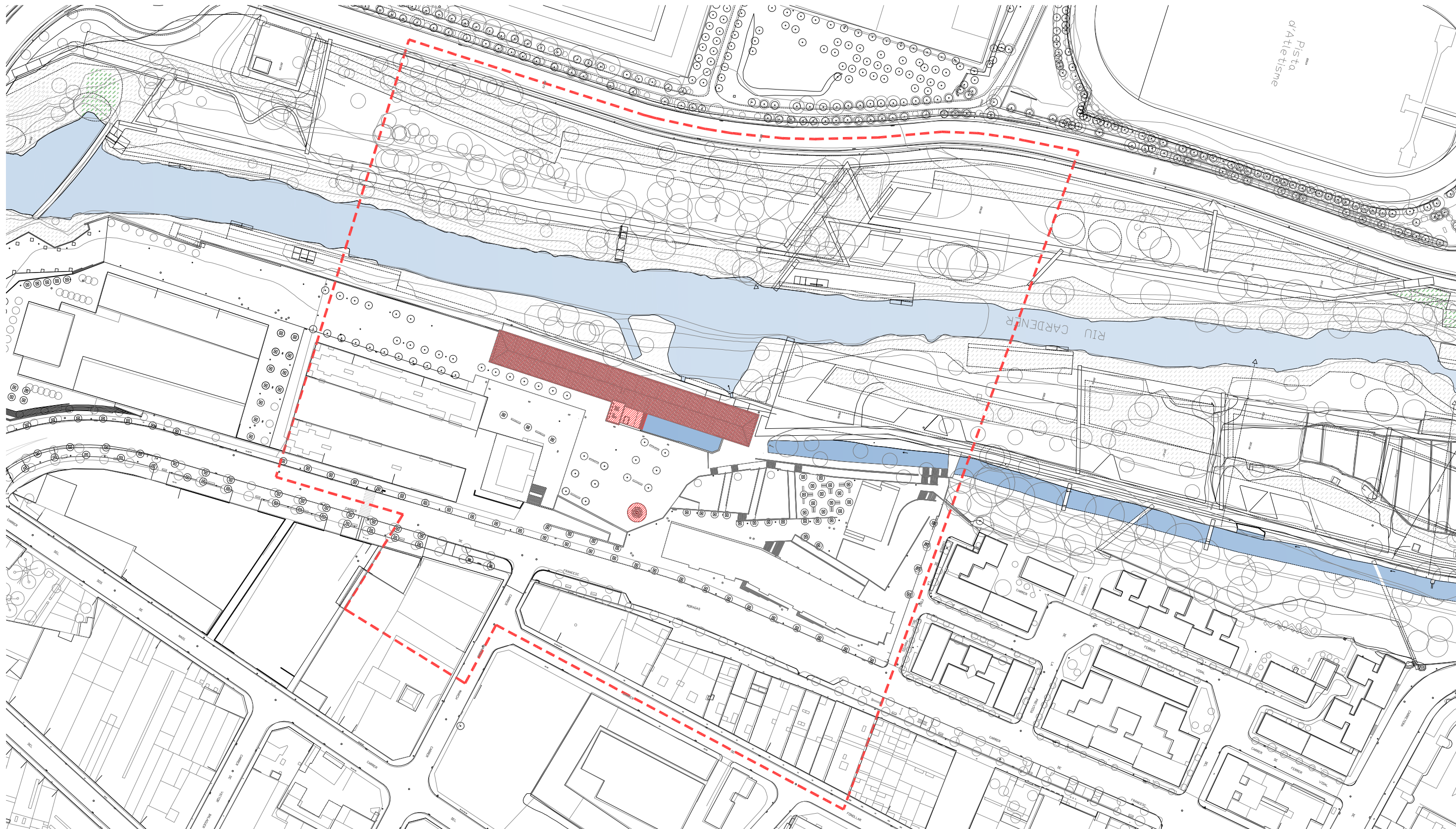
Pel que fa al subsòl de l'entorn, cal controlar les intervencions que s'hi produeixin tant des de la vessant arqueològica, en relació amb possibles troballes relacionades amb el monument, com des de la vessant documental, per la informació històrica que puguin aportar.

D'altra banda, en relació amb aquest darrer tipus d'actuacions, la seva afectació sobre les construccions i la seguretat física que requereixen justifiquen, per si mateixes, la necessitat del control administratiu previ i la seva supervisió per part dels òrgans de control de les intervencions.

El subsòl de l'entorn s'inclou per prevenir futures actuacions que poden malmetre tant la visualització del mateix monument com representar un risc per a la seva integritat física i ambiental.

(09.119.027)

MONUMENT HISTÒRIC
ENTORN DE PROTECCIÓ

PLA DIRECTOR DE LA FÀBRICA DE CAN MIRALDA-ELS PANYOS DE MANRESA
PER A L'AJUNTAMENT DE MANRESA
DECLARACIÓ DE BÉ CULTURAL D'INTERÈS NACIONAL (BCIN)

JOAN ESCALÉ I ESTRADA – LLUIS PIQUÉ I SANCHO, arquitectes • A9 Serveis d'Arquitectura i Immobiliària SL • Passeig Cervantes 30, 08270 NAVARCLES Tel/Fax 938310926

10MNR06
OCTUBRE 2010
1/1500

AA03